

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKI MEMORIJALNO - DOKUMENTACIJSKI
CENTAR DOMOVINSKOG RATA

5231*568*001-01/24-02/01*1

KLASA: 001-01/24-02/01
URBROJ: 568-01-1
Zagreb, 22.03.2024. godine

IZVJEŠĆE O RADU CENTRA ZA 2023.

Sadržaj:*

I. Uvod - Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i njegov ustroj.....	3
II. Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata i Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata.....	5
III. Izdavačka djelatnost	10
IV. Kulturno-prosvjetna i znanstveno-stručna djelatnost (izložbe, promocije izdanja Centra, skupovi, predavanja i tribine u organizaciji ili suorganizaciji Centra te radovi zaposlenika Centra).....	11

*Radi detaljnijeg uvida u rad Centra, u dodatku ovog Izvješća o radu Centra za 2023. na web stranici Centra (www.centardomovinskograta.hr) navedeni su nazivi svih fondova arhivskog gradiva koje se čuva u Centru, teme i datumi održanih izložbi i predavanja te autori i nazivi radova, kao i nazivi svih objavljenih knjiga koje je Centar objavio kao nakladnik ili sunakladnik ili su zaposlenice i zaposlenici Centra kao autori knjiga i poglavlja u knjigama drugih nakladnika te kao urednici knjiga drugih nakladnika znatno doprinijeli njihovu objavljivanju.

I. Uvod - Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i njegov ustroj

Ovo se izvješće odnosi na aktivnosti i izdavačku djelatnost Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: Centar) u 2023. godini. Centar je utemeljen kao javna znanstvena ustanova - specijalizirani arhiv, sa zadaćom prikupljanja, sređivanja, čuvanja te stručnoga i znanstvenoga istraživanja i publiciranja gradiva iz Domovinskoga rata. Centar je osnovan na zahtjev Hrvatskog sabora osnivač Centra je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo kulture i medija, u okviru ovlasti Vlade Republike Hrvatske. Smješten je u zgradi Hrvatskog državnog arhiva na Marulićevom trgu 21 u Zagrebu. Odluka o osnivanju Centra potvrđena je na Hrvatskom saboru u prosincu 2004. godine, a imenovanjem v. d. ravnatelja 2. ožujka 2005. godine Centar je počeo s radom. Zapošljavanjem zaposlenika u veljači 2006. godine, nakon provedenoga javnog natječaja, završen je glavni dio ustrojavanja Centra. Od tada se u Centru intenzivno prikuplja i sređuje gradivo iz Domovinskoga rata, te provode programske aktivnosti u cilju znanstvenog prikaza događaja iz Domovinskog rata.

Od sredine veljače 2019. u Centru radi **19 zaposlenih** na neodređeno vrijeme.

Većina zaposlenika su diplomirani povjesničari. Devetero su doktori znanosti, od toga je njih osmero doktoriralo na temama iz razdoblja Domovinskog rata. Trenutno je četvero zaposlenika na doktorskom studiju. Svi zaposlenici Centra kojima je to uvjet za posao položili su stručni arhivski ispit, a veći dio njih stekao je arhivska zvanja, tako da Centar ima jednu zaposlenicu sa zvanjem arhivski savjetnik, jedanaest zaposlenica i zaposlenika sa zvanjem viši arhivist, tri zaposlenika sa zvanjem arhivist, jednog zaposlenika na radnom mjestu arhivski tehničar i jednog zaposlenika na radnom mjestu informatički referent.

Uz to, dvije zaposlenice zaposlene su na administrativnim poslovima (financijskim i pravnim) – univ. spec. oec. i mag. admin. publ. (magistra javne uprave) te dipl. ekonomist.

Centar ima šest zaposlenika sa znanstvenim zvanjima, od toga troje ima i znanstveno-nastavno zvanje.

Zahvaljujući ostvarenim znanstveno-nastavnim zvanjima, tijekom 2019. ispunjeni su uvjeti za upis Centra u registar znanstvenih ustanova. Centar je tijekom 2020. godine pokrenuo postupak inicijalne akreditacije iz područja humanističkih znanosti za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti u znanstvenom području humanističkih znanosti i predao svu potrebnu dokumentaciju te je Ministarstvo znanosti i obrazovanja u listopadu 2020. predalo zahtjev Centra Agenciji za znanost i visoko obrazovanje, tako da je procedura akreditacijskog postupka završila u prosincu 2020. godine. U siječnju 2021. Agencija za znanost i visoko obrazovanje donijela je akreditacijsku preporuku za izdavanje Dopusnice, a Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih 10. veljače 2021. izdalo je Centru Dopusnicu za obavljanje znanstvene djelatnosti.

Arhivska djelatnost Centra organizirana je kroz:

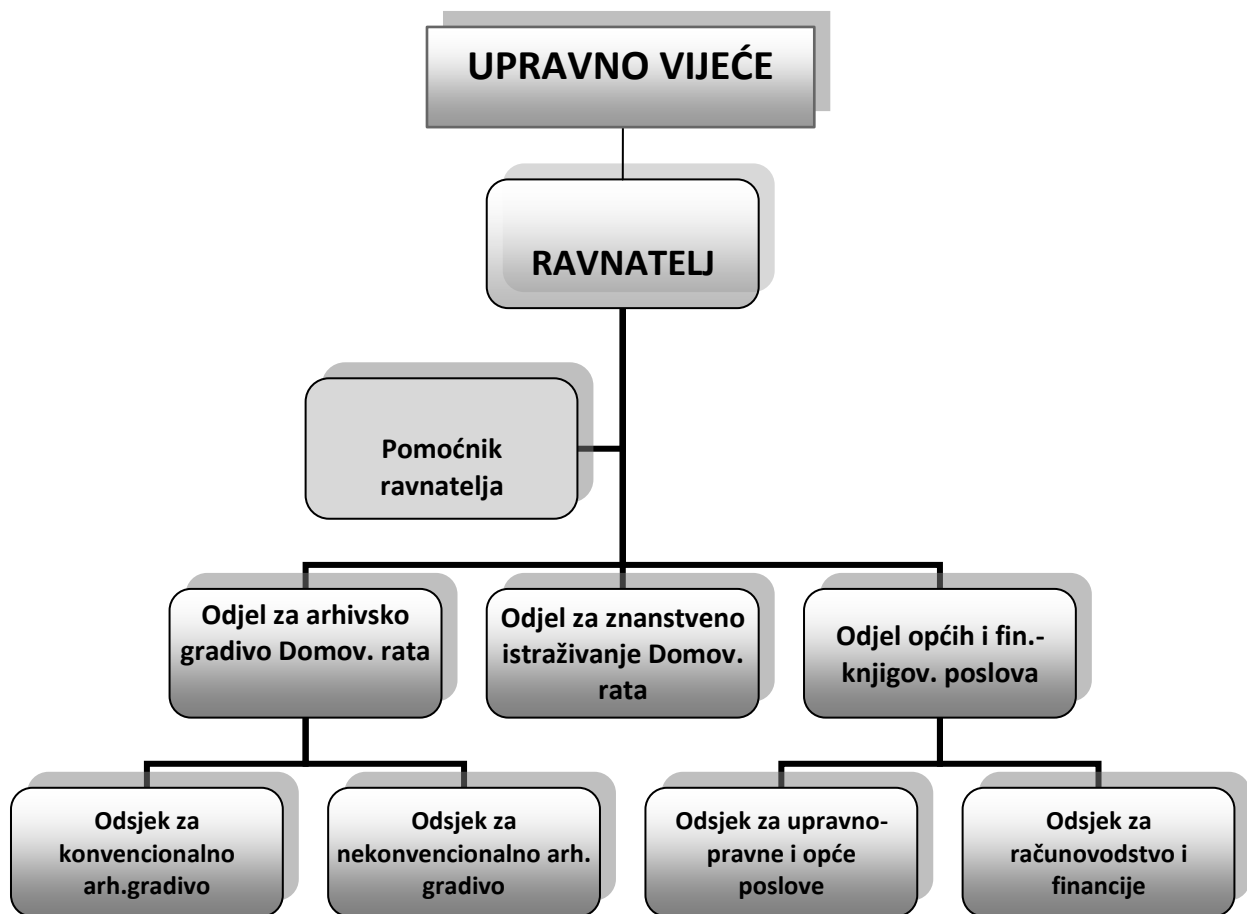
Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata, koji je prema Pravilniku o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada Centra podijeljen na:

- Odsjek za konvencionalno gradivo
- Odsjek za nekonvencionalno gradivo (fotografija, film, videozapisi).

Uz spomenuti Odjel u Centru su kao zasebne jedinice ustrojani i:

- Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata i
- Odjel općih i finansijsko-knjigovodstvenih poslova koji je podijeljen na:
 - Odsjek za upravno-pravne i opće poslove
 - Odsjek za računovodstvo i financije.

Organizacijska shema Centra:

Prilikom ustrojavanja Centra, uzimajući u obzir strategiju razvoja Centra, uz postojeće odjele neophodne za arhivsku djelatnost, planiran je i Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata (predviđen Pravilnikom o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada, a u skladu sa zadaćama u Zakonu o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata, NN 178/04).

II. Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata

- prikupljanje, sređivanje i zaštita arhivskog gradiva iz Domovinskog rata;
- sređivanje gradiva „Republike Srpske Krajine“ (RSK);
- selekcija i priprema dokumenata za tiskanje knjiga iz serije: *Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990. - 1995. – dokumenti*;
- stvaranje memoarskog gradiva (intervjui sa zapovjednicima i pripadnicima ratnih postrojbi te sudionicima pojedinih događaja),
- traženje dokumenata iz arhivskog gradiva koje se čuva u Centru, na zahtjev Ministarstva unutarnjih poslova, te pravosudnih tijela kao i ostalih korisnika,
- priprema gradiva za pregled na zahtjev pravosudnih tijela te ostalih korisnika,
- kulturno-prosvjetna djelatnost i izdavačka djelatnost Centra.

Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata, uz redovnu djelatnost određenu Zakonom o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata, tijekom godine je istraživao i obrađivao zahtjeve zaprimljene od raznih državnih institucija.

Za čuvanje preuzetog i prikupljenog gradiva osigurana su potrebna spremišta. Konvencionalno gradivo čuva se u spremištima u Centru (oko 150 m²) i spremištu u Kerestincu (205,16 m²), koje zbog visine prostora može primiti više od 1000 dužnih metara gradiva, te spremištu u vojarni „7. gbr Puma“ u Varaždinu (140,22 m²), a nekonvencionalno gradivo čuva se u primjerenim uvjetima u posebnim spremištima u Hrvatskom državnom arhivu u Kerestincu i Hrvatskoj kinoteci. Uz to, Centar raspolaže s još oko 140 m² radnog prostora.

Preuzimanje i korištenje spremišta u vojarni „7. gbr Puma“ u Varaždinu, s potrebnim sigurnosnim i prostornim uvjetima za čuvanje arhivskog gradiva, omogućilo je Ministarstvo obrane. Tijekom 2023., uz pomoć Ministarstva obrane, koji je osigurao kamione za prijevoz, djelatnici HMDCDR-a u to su spremište premjestili oko 10.000 arhivskih kutija i registara iz spremišta u Kerestincu, koje je sada spremno za prihvrat novog arhivskog gradiva. Time je na duže vrijeme riješeno pitanje spremišnog prostora HMDCDR-a.

Prikupljanje i zaštita arhivskog gradiva:

(pripremili: Mate Rupić i Ana Holjevac Tuković)

U 2023. Centar je preuzimanjem po službenoj dužnosti, darovanjem i otkupom arhivskog gradiva prikupio: oko **1,0 d/m (10 kutija)** gradiva, 75 medija nekonvencionalnog gradiva (VHS, DVD i gradiva na vanjskom disku ili stiku), 10.000 fotografija, 35 digitalnih vojnih zemljovida, 2484 časopisa periodike iz razdoblja od 1951. do 2021. (od toga 709 iz razdoblja 1986.–1998.), 8 sati memoarskog gradiva i 968 kartica teksta memoarskog gradiva.

Tako da Centar sada ukupno ima **1791,5 d/m** (17.915 kutija).

Odsjek za *nekonvencionalno* arhivsko gradivo je krajem 2022. imao **23 TB** arhivskog gradiva u digitalnom obliku. Prilikom obrade ulaznog digitalnog gradiva, tj. s migracijom podataka i prebacivanjem u pdf., avi format došlo je do uštede prostora tako da je količina izražena u mjernim jedinicama TB manja u odnosu na 2022. S porastom arhivskog gradiva, koje je pohranjeno na vanjskom disku i izraženo u digitalnim mjernim jedinicama, znatno je smanjen dosadašnji broj tehničkih jedinica (cd, dvd-a). Treba napomenuti da se u procesu digitaliziranja, prebacivanja zapisa s VHS vrpce na digitalni medij, prvotno stvaraju dvd formati, koji se kasnije radi smanjenja zauzetog prostora na vanjskom disku i radi operativnosti, prebacuju u *avi* format. Uslijed prebacivanja dvd formata u *avi* format, veličina izražena u digitalnim mjernim jedinicama podložna je promjenama.

Nakon što je napuštena pohrana na tehničkim jedinicama (cd-ima i dvd-ima), na vanjskom disku i poslužitelju (serveru) formirala se digitalna baza arhivskog gradiva koja sadrži **439 digitalnih mapa**, uz napomenu da su neke već postojeće mape nadopunjene gradivom iste provenijencije.

Ukupno, krajem 2023. Centar kroz formirane zbirke ima pohranjeno nekonvencionalno gradivo.

- a) Zbirka videozapisa ima 4845 sati videozapisa (krajem 2022. bilo je 4769 sati);
- b) Zbirka fotografija ima oko 99.000 slikovnih zapisa (krajem 2022. bilo je oko 97.000 slikovnih zapisa); U bazi podataka, predviđenoj za obradu i pretraživanje fotografije *IN archive*, obrađeno je i opisano, zaključno s krajem 2023. godine 19.808 fotografija.
- c) Zbirka memoarskog gradiva ima 834 sati audio-zapisa (krajem 2022.: 824);
- d) Zbirka vojnih zemljovida ima 437 digitalnih zemljovida (krajem 2022.: 436);
- e) Zbirka dokumenata ima 1000 GB digitalnih dokumenata.

Tijekom 2023. nastavljena je digitalizacija gradiva, video zapisa i foto arhiva (negativa i fotografija) i program zaštite arhivskog gradiva. Do kraja godine izvršeno je zaštitno snimanje 515.326 stranica dokumenata, odnosno 520 MB, tako da Centar ima ukupno 2,5 TB digitaliziranog arhivskog gradiva. Dio obrađenih snimaka priključen je Zbirci fotografija Centra.

Korisnička služba:

Tijekom 2023. Centar je imao 24 korisnika (zavedenih u knjigu čitaonice i spremišta), a prema urudžbenom zapisniku bilo je 82 korisnika (fizičkih i pravnih osoba), uz napomenu da su neki korisnici imali više zahtjeva, te oko 120 mrežnih zahtjeva.

FONDOVI CIVILNE I VOJNE PROVENIJENCIJE POHRANJENI U HMDCDR-U*:

A. UPRAVA

B. PRAVOSUĐE

C. ARHIVSKO GRADIVO VOJNE PROVENIJENCIJE

- **JUGOSLAVENSKA NARODNA ARMIJA**

- **VOJSKA REPUBLIKE SRPSKE KRAJINE**

- **ZONSKI ŠTABOVI TERITORIJALNE OBRANE VRSK** (Sjeverna Dalmacija, Lika, Banija, Kordun, zapadna Slavonija)

- **KORPUSI VRSK** (7. sjevernodalmatinski korpus SVK (Knin), 15. lički korpus SVK (Korenica), 21. kordunaški korpus SVK (Petrova gora), 39. banijski korpus SVK (Petrinja), 18. zapadnoslavonski korpus SVK, 11. slavonsko-baranjski korpus SVK, Gardijska brigada VRSK)

- **VOJSKA REPUBLIKE SRPSKE** (1. krajiški korpus, 2. krajiški korpus)

E. KULTURA, ZNANOST I INFORMIRANJE

F. ZDRAVSTVO

G. GOSPODARSTVO

H. POLITIČKE STRANKE, DRUŠTVENO-POLITIČKE ORGANIZACIJE I SINDIKATI

I. VJERSKE USTANOVE

J. OSOBNİ FONDOVI

K. ZBIRKE KONVENCIONALNOG I NEKONVENCIONALNOG

ARHIVSKOG GRADIVA (Zbirka fotografija Domovinskog rata, Zbirka videozapisa, Zbirka stampata, Zbirka tiskovina, Zbirka memoarskog gradiva, Digitalna zbirka dokumenata, Zbirka UNPROFOR-a, Zbirka vojnih zemljovida, Zbirka dokumenata o Domovinskom ratu u Bosni i Hercegovini)

L. NOVI FONDOVI HRVATSKE PROVENIJENCIJE (Udruga „Mi za našu Gardu“ /1991. - 2013./, Krizni štab Zagreb /1991. – 1992./, Krizni štab Virovitica /1991. – 1992./, Krizni štab Vinkovci /1991. – 1992./, Krizni štab Karlovac /1991. – 1992./, Ministarstvo obrane /1991. – 1995./ ...).

Za pojedine fondove i zbirke napravljeni su sumarni inventari, analitički inventari ili inventarni popisi prema zahtjevima struke; dakako, sređivanjem rasutog gradiva i preuzimanjem novog gradiva fondovi se nadopunjuju, a njihovo nadopunjavanje i sređivanje trajat će sve do konačnog preuzimanja cjelokupnog gradiva od institucija Republike Hrvatske.

* prema klasifikacijskom sustavu za arhivsko gradivo oznaka D obuhvaća arhivsko gradivo o odgoju i obrazovanju koje Centar ne posjeduje

- **Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata**

- organizacija i/ili sudjelovanje na stručnim i znanstvenim skupovima o Domovinskom ratu,
- organizacija i/ili sudjelovanje na promocijama izdavačke djelatnosti Centra i drugih srodnih ustanova,
- organizacija i priprema predavanja o Domovinskom ratu učenicima u školama u Hrvatskoj, kao i na javnim tribinama u Hrvatskoj i inozemstvu, na poziv raznih znanstvenih i kulturnih ustanova te udruga,
- pisanje i/ili uređivanje stručnih i znanstvenih radova,
- priprema izložbi s tematikom Domovinskog rata te
- ostali poslovi utvrđeni programom rada Centra, odnosno poslovi koje obavljaju i kolege/kolege u Odjelu za arhivsko gradivo.

Nastavljen je rad na projektu *Izravni demografski gubici Republike Hrvatske u Domovinskom ratu*, odnosno unos i ažuriranje podataka u bazu podataka Centra o smrtno stradalim osobama u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske, ali i smrtno stradalim hrvatskim građanima te Hrvatima i pripadnicima HVO-a na području BiH.

Do 7. prosinca 2023. u bazi smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu na području RH upisani su podaci za 19.568 osoba (krajem 2022. bilo ih je 19.756):

- od toga 12.891 /krajem 2022. - 12.526/ vojnik (8776 /8766/ hrvatskih branitelja i 4125 /3750/ pripadnika agresorskih snaga - JNA i srpsko-crnogorske postrojbe, uključujući jedinice SVK) i

- 6584/6466 civila (2833/2851/ civila stradalih na slobodnom teritoriju RH i 3751 /3615/ civil stradao na privremeno okupiranom području RH, od toga 2112 /2076/ Hrvata),

- a za 93 /764/ osobe nije bio poznat status (u kosim zagradama / / je stanje kakvo je bilo krajem 2022.).

Navedeni podaci obuhvaćaju i osobe čije je prebivalište 1991. bilo u RH, a smrtno su stradali izvan područja RH, kao i osobe koje nisu imale prebivalište u RH, a stradale su u RH.

Ažuriranje će se nastaviti i u 2024. godini. Naravno, podaci za smrtno stradale pripadnike agresorskih snaga nisu konačni, oni su zasigurno veći, no podaci o tome nalaze se u institucijama Republike Srbije i Vojske Jugoslavije, kao sljednice JNA.

Uz navedeno, u bazu su upisani i podaci za 8461 smrtno stradaluu osobu u BiH (pripadnici HVO-a i civili Hrvati koji su 1992. imali prebivalište u BiH).

Projekt HMDCDR – Leksikografski zavod - HRT

U prosincu 2019. Centar je potpisao Ugovor o suradnji s Leksikografskim zavodom Miroslav Krleža iz Zagreba na projektu pokretanja i izrade enciklopedijskog portala Domovinskog rata. Zamišljeno je da sadržaj koji će portal kontinuirano objavljivati sadrži pregled informacija o najvažnijim političkim i vojnim događajima, osobama, institucijama i dr. iz razdoblja Domovinskog rata. Tijekom 2020. imenovano je uredništvo Portala (u kojemu su uz glavne urednike, ravnatelje Centra i Leksikografskoga zavoda MK, i troje članova iz HMDCDR-a i dvoje iz LZMK, kao i dva povjesničara s Hrvatskoga instituta za povijest). Izrađen je detaljan abecedarij Portala sa svim podacima o naslovima članaka predviđenih za pisanje, predviđenom opsegu kao i eventualnim priložima kojima će svaki pojedini članak biti popraćen (Abecedarij obuhvaća 16 osnovnih tematskih područja koja su raščlanjena na manje tematske cjeline i podcjeline).

Do kraja 2022. djelatnici HMDCDR-a napisali su 46 tekstova i oko 200 kartica teksta, koji su uređeni i lektorirani (još oko 50 kartica teksta pripremili su djelatnici LZMK) te je pripremljeno oko 50 fotografija i popratnih skeniranih dokumenata, zemljovida i sličnih priloga za 14 tekstova napisanih, uređenih i lektoriranih još tijekom 2021. godine, koji se planiraju kao prvi objaviti na Portalu Enciklopedija Domovinskog rata i javno predstaviti. Napravljene su i sve potrebne pripreme i dogovor s grafičkim dizajnerom u vezi s tehničkim i vizualnim izgledom Portala Enciklopedije Domovinskog rata.

Tijekom 2023. godine napisano je novih 30 enciklopedijskih tekstova (ukupno 110 kartica teksta), a Portal je i interno predstavljen za ravnatelje i članove uredništva te veći dio autora i suradnika na projektu iz Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata i Leksikografskog zavoda MK iz Zagreba u prosincu 2023. u velikoj dvorani Leksikografskoga zavoda.

Knjižnica Centra

Krajem 2023., knjižnica Centra imala je 1881 pojedinačni naslov (krajem 2022. imala je 1809.), odnosno 2810 knjiga (krajem 2022. imala je 2632 knjiga). Uz to u digitalnoj knjižnici je još 763 naslova (krajem 2022. bilo je 683 naslova).

Stručno usavršavanje:

Centar je krajem 2023. imao devet doktora znanosti (Ana Holjevac Tuković, Janja Sekula, Slaven Ružić, Julija Barunčić Pletikosić, Natko Martinić Jerčić, Željka Križe, Ivan Radoš, Ilija Vučur i Ante Nazor). Četvero zaposlenica i zaposlenika Centra bilo je na doktorskom studiju iz nacionalne povijesti 20. stoljeća - Domovinski rat. Sve troškove stjecanja doktorata i znanstvenih zvanja, kao i stručnih usavršavanja za svoje djelatnike Centar je uspio platiti vlastitim sredstvima.

III. Izdavačka djelatnost

Od 2006. do kraja 2023. Centar je samostalno ili u suizdavaštvu objavio **120** knjiga i zbornika: među njima jedna trojezična i 16 dvojezičnih knjiga (15 hrvatsko-engleskih i 1 hrvatsko-francuska) te šest (6) samo na engleskom; ne računajući kataloge i tri (3) izdanja na Amazonu. Uza to, uz značajnu stručnu pomoć zaposlenica i zaposlenika Centra objavljeno je još sedam (7) knjiga čiji nakladnik ili sunakladnik nije Centar, pa je ukupan broj knjiga **127**.

Tijekom 2023. Centar je samostalno ili u suizdavaštvu objavio šest (6) knjiga, a uz značajnu stručnu pomoć zaposlenica i zaposlenika Centra objavljene su još dvije (2) knjige te jedan (1) katalog izložbe.

Objavljeno samostalno ili u suizdavaštvu:

„Zagonetka pobjede 1-2“ (2. dopunjeno izdanje), ArtFORMATOM i HMDCDR, Dubrovnik, 2023.

„Laze za domovinu“, zbornik radova, Ogranak Matice hrvatske Nova Gradiška – HMDCDR, Sesvete, lipanj 2023.

Tomislav Šulj, „Bojna Frankopan – prvi hrvatski komandosi“, Udruga Bojna Frankopan SPGS HV i HMDCDR, Zagreb, 2023.

Vladimir Dzuro, *Istražitelj – demoni balkanskog rata i svjetska pravda*, HIP – Zagreb, Ogranak Matice Hrvatske u Vinkovcima, Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Hrvatskog instituta za povijest u Slavanskom Brodu, HMDCDR, Zagreb, 2023.

Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990. – 1995. – dokumenti - knjiga 25: „Agresija JNA i srpskih postrojbi (zapadna Slavonija, 1991.-1992.)“, HMDCDR, Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, ur. Julija Barunčić Pletikosić – Petar Mijić, Zagreb, listopad 2023.

Jadran Mimica, *Dani ponosa i Slave / Days of Pride and Glory*, HMDCDR, prosinac 2023. (dvojezična hrvatsko-engleska)

Knjige kojih HMDCDR nije nakladnik ni sunakladnik, ali su objavljene zahvaljujući i radu njegovih zaposlenica i zaposlenika:

Maslenica – Jasenice, monografija, Jasenice, 2023. (autori poglavlja: Natko Martinčić Jerčić, Ante Nazor, Tomislav Šulj; uredništvo: Tomislav Šulj i Ivan Radoš)

Daruvar u Domovinskom ratu protiv velikosrpske ideologije, politike i agresije. Mali ljudi - velike pobjede, 2023. (recenzent dr. sc. Janja Sekula).

Katalog izložbe: „Pravo na dom i mirna reintegracija Hrvatskog podunavlja“ (katalog za izložbu), Udruga povratnika osječko-baranjske županije i HMDCDR.

IV. Kulturno-prosvjetna i znanstveno-stručna djelatnost 2023.

(teme izložbi, naslovi i autori pojedinih radova, te mjesta i datumi održavanja skupova u 2023. prikazani su u Dodatku Izvješću o radu Centra u 2023. na web stranici Centra: www.centardomovinskograta.hr)

Znanstveni i stručni radovi:

Uz šest (6) knjiga objavljenih u nakladništvu ili sunakladništvu Centra, te još dvije (2) knjige čiji su autori ili urednici zaposlenici Centra, tijekom 2023. godine objavljeno je (12) ili je u pripremi za tisak (22) u znanstvenim ili stručnim časopisima, knjigama, monografijama i zbornicima te ostalim stručnim i stručno-publicističkim tiskovinama ukupno trideset i četiri (34) znanstvena ili stručna rada zaposlenika Centra s temama iz Domovinskog rata (u taj broj nisu uračunati radovi objavljeni na raznim portalima, kao i u pojedinim dnevnim i periodičnim tiskovinama ili časopisima ako su u manjem obimu, npr. za *Hrvatski vojnik* i slično; podaci o tome nalaze se u programu Informativno-promidžbena djelatnost). Također, tijekom godine zaposlenice i zaposlenici Centra priredili su više članaka za potrebe Enciklopedije/Leksikona o Domovinskom ratu, a bili su i recenzenti više stručnih i znanstvenih radova.

Znanstveni i stručni skupovi, javne tribine, predavanja i promocije:

Kao i svake godine, Centar je i tijekom 2023. planirao aktivnosti izložbeno promotivnog djelovanja i sudjelovanja na stručno-znanstvenim skupovima, predavanjima i promocijama knjiga o Domovinskom ratu. Tijekom 2023. (do kraja prosinca) zaposlenice i zaposlenici Centra sudjelovali su kao izlagači, predavači ili promotori s **97** izlaganja na **71** takvih događaja (prema navedenome, na pojedinim stručno-znanstvenim skupovima sudjelovalo je i po nekoliko zaposlenica i zaposlenika Centra). U spomenuti broj nisu uračunata predavanja koje zaposlenice i zaposlenici Centra drže kao vanjski suradnici - predavači u okviru kolegija o Domovinskom ratu na sveučilištima u Hrvatskoj.

HMDCDR je u travnju 2023. u Vinkovcima organizirao Državni stručni skup za nastavnice i nastavnike povijesti o Domovinskom ratu, na temu „Oklopništvo hrvatskih snaga u Domovinskom ratu“.

Izložbe

Tijekom 2023. HMDCDR je u sedam (7) navrata sudjelovao u pripremi i prezentaciji izložbi. U suradnji s Državnim arhivima u Osijeku i Vukovaru te Zajednicom povratnika osmišljena multimedijalna izložba „Mirna reintegracija i pravo na dom“, autora Branka Peka i voditeljice Odjela za arhivsko gradivo HMDCDR-a doc. dr. sc. Ane Holjevac, te recenzenta ravnatelja HMDCDR-a prof. dr. sc. Ante Nazora, postavljena je u Vukovaru (19. svibnja), Antunovcu (30. rujna), Hrvatskoj gimnaziji u Peču (17. studenoga) i Udruzi hrvatskih poduzetnika u Beču (11. prosinca).

U lipnju je, povodom tjedna Arhiva, HMDCDR, odnosno voditeljica Odjela za arhivsko gradivo HMDCDR-a doc. dr. sc. Ana Holjevac pripremila izložbu „Umjetnost i riječ u Domovinskom ratu“.

U organizaciji HMDCDR-a i u suradnji s HDA te kolegama i kolegicama iz Ukrajine, 9. listopada je u Hrvatskom državnom arhivu otvorena izložba fotografija o stradanju Ukrajine od veljače 2022. u ruskoj agresiji – „Kijev u ratu“ (izložbu su priredili kustosi iz Ukrajine Sergii Morugin i Natalja Gumba Iščenko).

Izložba o oslobađanju Konavala u listopadu 1992. i dalje je u Konavlima.

Zastupljenost u medijima

Tijekom 2023., do 12. prosinca, zaposlenici i zaposlenice HMDCDR-a govorili su na TV ili su njihovi govori preneseni u tiskanim medijima najmanje **96** puta te najmanje **37** puta na portalima.

Istodobno, govorili su **16** puta u dokumentarnim filmovima prikazanim te godine na TV-u, a **12** puta su dali izjave za potrebe snimanja novih dokumentarnih filmova

Dokumentarni film o stranim dragovoljcima u HV-u u Domovinskom ratu „91.' Tko je tvoj bližnji?“, čiji je scenarist zaposlenik HMDCDR-a Tomislav Šulj, tijekom 2023. dobio je niz priznanja i nagrada:

veljača 2023. – Nagrada za najbolji strani dokumentarni film na Međunarodnom filmskom festivalu u New Yorku: „American filmatic art festival New York“ (SAD). Napomena: T. Šulj je scenarist filma, HMDCDR je dao službenu potporu snimanju filma, u filmu je snimljen radni prostor HMDCDR-a, a izjave za film dali su dr. Ante Nazor i Tomislav Šulj

rujan 2023. - Nagrada za najbolji strani dokumentarni film na Međunarodnom filmskom festivalu: „Nawada International Film Festival“ (Indija)

studeni 2023. - Nagrada za najbolji strani dokumentarni film na Međunarodnom filmskom festivalu: „Rome international movie awards“ (Italija)

prosinac 2023. – Nagrada za najbolji strani dokumentarni film na Međunarodnom filmskom festivalu: „Madrid international movie awards“.

Uz nabrojane četiri nagrade za najbolji strani dokumentarni film, taj je film bio i u finalu Međunarodnog filmskog festivala u Britaniji i u polufinalu festivala u Nizozemskoj. Također, pojedinačne nagrade na festivalima dobili su redatelj i producent filma.

Tijekom godine, na inicijativu generalnog konzula u Milanu Stjepana Ribića, koji je rukovodio prijavom i tijekom provedbe toga procesa, HMDCDR je pripremio tekstove i podatke za kandidaturu doktorice Vesne Bosanac i profesora doktora Slobodana Langa za uvrštavanje u Vrt Pravednika u Milanu (Italija), među osobe koje se smatraju „svjetskim pravednicima“ (o tome odlučuje posebno povjerenstvo nakon propisane procedure). Dana 28. studenoga 2023. veleposlanik Ribić obavijestio je HMDCDR da će doktorica Vesna Bosanac biti uvrštena u „virtualni svijet pravednih“, odnosno među istaknute pravednike u civilnom društvu, čije su priče prikupljene na web stranici Zaklade Gariwo. Udruga odaje počast onima koji su iskazali svoje ljudske kvalitete u ime svih ljudi savjesti i dobre volje. Potom je generalni konzul obavijestio HMDCDR da je srbijanska diplomacija dala prigovor na to imenovanje, pa je HMDCDR prikupio dodatne podatke o osobama koje su liječene u vukovarskoj bolnici tijekom velikosrpske agresije, pa je kandidatura prihvaćena. Predviđeno je da će novi pravednici izabrani za 2024. godinu biti proglašeni povodom sljedećeg Međunarodnog dana pravednika - 6. ožujka 2024. godine.

Prema primljenoj obavijesti, profesor Slobodan Lang u „virtualni svijet pravednih“ trebao bi biti uvršten 2025. godine.

Ravnatelj:
Prof. dr. sc. Ante Nazor

